

DİYET — DİYOPTER

393

DİYET (Fr. Diète; Lat. Dieta, *dies* = gün), bir milletin kamu işlerinin tartışıldığı siyasi kurul. Orta çağda Kutsal İmparatorluk, Polonya, Macaristan, Helvetia konfederasyonu, İsveç, Danimarka ve Hırvat meclislerine bu ad verilirdi. Kutsal İmparatorlukta D. in uzun zaman önemli bir rolü olmuştur. 1814-1815 te yapılan Viyana Kongresi D. in yeniden Frankfurt'ta kurulmasını sağlamıştır.

Yukarı orta çağdan başlayarak Kutsal İmparatorluk D. i, toplantı yerini belirten imparatorun çağrıları üzerine toplanmağa başlamıştır; bu toplantıya piskoposlarla manastır başkanları, dukalarla kontlar, imparatorun seçtiği senyörler çağrırlırdı; 1225 ten sonra D. lere şehir temsilcileri de katılımağa başladı. Bundan sonra imparatorluk D. inde üç çeşit topluluğun bulunduğu görüyorum; bunlar seçmen prens (elektör) ler topluluğu, prensler topluluğu ve şehirler topluluğudur. Frankfurt, Regensburg, Nürnberg, Spise, Augsburg, Worms ve Mainz'ta çok önemli D. ler toplanmıştır. 1663 te Ratisbonne'da toplanan D., uzamış ve sürekli bir şekil almıştır. D. üyeleri de burada temsilciler bulundurmuşlardır.

Yukarıda sözü geçen üç topluluk'tan her biri ayrı ayrı toplantı yapar, verilen kararlar bir genel kurula sunulur, oylandıktan sonra da imparator tarafından onaylanır. D. in verdiği kararların bütününe *imparatorluk recez'i* adı verilirdi; bu kararlar kanunlarla, savaş ve barışla, vergi alınması ve asker toplanmasıyle ilgiliydi. Mahkemeler bunlara uymak zorundaydı.

D. in bir yürütme konseyi vardı; bunun başında da Mainz seçmen prensi bulunurdu. D. karışık, ağır ve yavaş işleyen bir organdı; bu yüzden, XVII. yüzyıl ortalarından sonra faaliyetinin azlığı görülür.

DİYEZ (Fr. Dièse; Yun. *diesis*), müzikte bir ölçü (mezür) içinde herhangi bir notanın önüne konduğu zaman, o ölçü içinde bulunan aynı notaların ölçü bitinceye kadar yarınlı kromatik ton yükseltilmesi gerektiğini gösteren işaret: # (kullanılmakta olan yedi D. in sırası şöyledir: fa D., do D., sol D., re D., mi D., si D.). Çift D., değeri bir D. in iki katı olan, yani önüne konduğu notayı tam bir ton yükseltken işaretir (kullanılmakta olan beş çift D. şunlardır: fa · X · , do · X · , sol · X · , re · X · , la · X ·).

DİYLLOS (Atinalı) [dīyllos] (Yun. Diyllos ho Atēnaios; M. Ö. III. yüzyılın başı), Atinalı tarihçi. Ephorus'un başladığı işi sürdürmüştür. Yunanistanla Makedonya'nın 357 den 296 ya kadar tarihini yazmışsa da, bu eserden bugün elimizde ancak bazı parçalar kalmıştır.

DİYOJEN, Türkiye'de çıkan ilk mizah gazetesi. 24 Kasım 1870 te Teodor Kasap tarafından çıkarılan D. in başlığının altında, Diogenes'in devrilmüş bir fiçı önünde Büyük İskender'le konuşmasının resmi ve altında Ali Bey tarafından yazılmış olan «Gölge etme, başka ihsan istemem» yazısı vardır. 62. sayıldan sonra bu resim kaldırılmıştır.

D. gazetesi daha önce Fransızca ve Rumca çıkyordu. Türkçe çıkmaya başlayınca gazetedede Ali Bey, Ebuzziya Tevfik ve daha sonra Namık Kemal çalıştır. Fakat yazıların altında yazılarının imzası yoktu. Yalnız Şinasi'nin ölümü dolayısıyla 52. sayıda çıkan bir yazında Ebuzziya Tevfik'in imzası vardır. Mahmut Nedim Paşa'nın sadrazamlıktan azlı üzerine (1871) Namık Kemal'in yazdığı *Hirrenname* (Kedi destanı) adlı taslağı da D. de yayınlanmış ve pek beğenilmiştir (sayı: 133). D. de çıkan yazıların çoğu, tatlı bir espri ile yazılmış ilk canlı mizah örnekleridir. Bu yazıların çoğunu Ali Bey yazıyordu. D. sade bir dil kullanmaya önem veriyor ve başka gazetelerde çıkan ağdalı dille alay ediyordu.

D. haftada bir çıkarken, 23. sayıldan başlayarak haftada iki, 148. sayıldan sonra üç kere çıkmaya başlamıştır.

D. birkaç kere hükümetçe kapatılmıştır. Rus çarı ile Mısır Hidivi İsmail Paşa ağzlarından yazılmış güldürü mektupları üzerine 183. sayıldan sonra bir daha çıkmamak üzere kapatılmıştır (10 Aralık 1873).

DİYOJENIT (Fr. Diogénite), esas olarak bronzitten ya da bazen biraz oligoklazdan meydana gelmiş kondritsiz göktaşası.

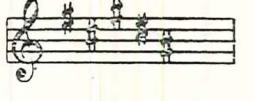
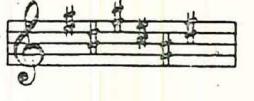
DİYONİN (Fr. Dionine), klor hidratlı etilmorf. Ağrı dindirici bir ilaç olarak kullanılır. Lenfleri harekete geçiren etkisi dolayısıyla göz hekimliğinde, kornea iltihaplarında ve bulanıklıklarında kullanılır.

DİYOPSİT (Fr. Diopside) [Miner.], piroksen cinsine bağlı bir mineral türü. Ca(Fe, Mg)Si₂O₆ formülünde doğal bir kalsiyum, magnezyum ve demir silikatt olan D., bütün piroksen türlerinin en sâfî ve en az rastlanılanıdır. Genel olarak saydam ve rensiz, bazı kere de yeşilimsi boz ya da açık yeşildir. Hemen daima, monoklinik sisteme bağlı öteki piroksenlerinden daha uzun prizmalar halinde billürlaşmış durumda bulunur. En önemli çeşitleri *alalit* (Piemonte'deki Ala'dan), asbest şekilli D. ve *mussit* (Piemonte'deki Mussa'dan) tir.

DİYOPTAZ (Fr. Diop-tase) [Miner.], doğal, hidratlı bakır silikat. Formülü CuSiO₃, H₂O dur. Romboedrik kristaller halinde ve zümrüt rengindedir.

DİYOPTER (Fr. Dioptre; Yun. *dioptron* ya da *dioptra*: *dia* = aradan; *opteshai* = görmek) [Fiz.], ışın kırma özellikleri aynı derecede olmayan iki saydam ortamı ayıran yüzey.

Optik: Düz ya da zayıf açıklıkta küresel bir yüzeye bir-

 fa do sol re la mi si	 mi majör ya da do diyez minör	 si majör ya da sol diyez minör
Diyezlerin sırası : sol majör ya da mi minör		
 re majör ya da si minör	 fa diyez majör ya da re diyez minör	 do diyez majör ya da la diyez minör
la majör ya da fa diyez minör		

DIYOJEN. - Memleketimizde Türkçe yayınlanan dördüncü mizah dergisidir.

(10 Ramazan 1287 - R. 12 Kasım 1286 - M. 24.11.1870 Perşembe) çıkmaya başlamış 183. sayısında imtiyazı iptal edilerek yayını durdurulmuştur. (H. 1288 - R. 1287 - M. 10. 1.1874 Cumaertesi) Ömrü, 2 yıl 47 gün süren dergi, 23,5 x 32 ebadında, 4 sahife olarak, 22. sayıya kadar haftada bir defa Perşembeleri, 23. sayıldan 147. ye kadar haftada iki defa Salı-Cuma, Çarşamba - Cumaertesi, Salı - Cumaertesi olarak, 148. sayıldan sonra da, haftada üç defa Salı - Perşembe - Cumaertesi günleri yayınlanmıştır. Fiyatı bir kuruştur. H. 1289 Ramazanına (Kasım 1872) mahsus olarak her gün, bir yapraklı ilave çıkarmaya başlamış ise de (sayı 153), mevcut koleksiyonlarda ilaveler bulunmadığından, ay boyunca devam edip etmediği meşhuldür. Gazete yayını boyunca sekiz defa matbaa ve üç defa idarehanesini değiştirmiştir. Gazetenin başlığında, isminin altındaki resimde, ismini edindiği Sıhöplü Yunan filozofunun, içinde yaşadığı yan yatmış fırçıda oturduğu ve önünde ayakta duran İskender görülmektedir. Resmin altında, filozof Diyojen'in, İskender'e mesur hitabı yazılıdır: " "Gölge etme başka ihsan istemem." . Sahifenin yarıya yakınıni kaplayan resim 62. sayıda başlanan tefrikaya yer temini için kaldırılmıştır.

Diyojen, Osmanlı Basını tarihinde, Türkçe olarak çıkarılan mizah gazetelerinin dördüncüsü olmakla beraber, mahiyeti itibarıyla, ilk siyasi mizah gazetemizdir. Kendisinden birkaç ay evvel, ard arda çıkılmaya başlayan Terakki Mizah (H. 12 Safer 1287 - M. 12.5.1870), Terakki Küçük Mizah (H. 10 Saban 1287 - M. 4.11.1870), Asır Eğlence (H. Cemaziye / Ahır 1287 - M. 17.8.1870), hem gündelik gazetelerin paraya satılan ilaveleri, hem de, fıkraları da, nükteleri de, son derece zevksiz, mizah sayılamayacak yavanlıkta, mizah manzı altında soğukluklardan ibarettir.

Diyojen ise, gerek fıkra gerekse nükte bakımından tam anlamıyla mizahi yayın dergisi olmuştur. Bu itibarla, sahibi Teodor Kasap, Türk mizah dergiciliğinin mucidi sayılır. İlk üç mizah dergisinin okuyucuyu tatmin

birer mizah dergisi çıkarmış, ⁽¹⁾ ~~sonra~~ Türkçe Diyojen'i yayınlamış ~~ve~~ ^{Osmanlı} ~~Osmanlılığı~~
son derece bağlıdır. Rum ve Yunanlılarla, ² diğer azınlıkların, ayrılıkçı hare -
ketlerine ~~ve~~ ve Osmanlı düşmanlıklar ile şiddetle mücadele etmiş ve "Osmanlı
Ülkesinin, müsterek vatan unsurlarının elbirliği ile yüksелеceği" fikrini ya -
yımlarında müdafaa etmiş, bu düşüncesini çıkardığı Türkçe gündemlik İstikbal
gazetesinin başlığı altında "Ebna-yı Vatan ki cism-i vahid dir, siyaseten
taksim kabul etmez" ibaresini koymakla da belirtmiştir.

Dergide, maaslı olarak çalışan heyet, makale ve fikralarını
Teodor Kasap'ın tesbit ettiği istikamette kaleme almaktadırlar. Derginin bii -
tün yazıları ~~bu~~ imzasızdır. ^{lor} Tek istisna, Ebuzziya Tevfik'in, Sınasi'nin ölümünü
duyurmak için yazdığı yazıya attığı "Tevfik" imzası ~~ve~~ (sayı 52) ale (2)

İmzasız yazılıardan bir kısmının kılmlere ait oldukları, yazarla -
rinin, diğer gazete ve dergilerdeki makalelerinde, bizzat belirtmeleri veya aynı
konuyu islerken, ³ Diyojen deki yazılarından yaptıkları alıntılarıyla, hatırlala -
rında, özel mektuplarında zikr etmeleriyle, kesin olarak tesbit edilmiştir.
Bunlardan Ali Bey'in olanlar, Diyojen'in başlığı altındaki "Gölge etme Baska

etmeyecek yavanlıkta olmasının sebebi, o devirde memleketicimizemizah yazısı hususunda tecrübeli yazar bulunmamasıdır.

Diyojen'in başarısı, Teodor Kasap'ın Fransa'da edindiği mizah yapmak ve gazetecilik anlayışı ve etrafına, maası olarak topladığı, devrin en kuvvetli kalemleri, Diyojen'i devrin en yüksek tiraja ulaşmasını sağlamıştır. Asıl ismi Todorı Kasapoğlu, olan Kayserili bir Rum dur. Rumca gazetelerinde ismini Kasapbis olarak kullanmıştır. Çocuk yaşıta geldiği İstanbul'da, zekası ile ilgisini çeken bir Fransız tarafından, Fransaya götürülmüş eğitimini Paris te görmüş, Alexandre Dumas'nın özel katipliginde Bulunmakla da Fransız yazar ve gazeteci muhiti içinde yetişmiştir.

(4)

(3)

ihsan istemem" ibaresi, "Eni'men-i Lugat" makalesi (sayı 7), "Lugat" fıkrası (sayı 7, 9, 24, 88). Ebuzziya Tevfik'in "Mektup" yazısı (sayı 53), "Diyojen tarafından ilan" (sayı 179). Namık Kemal'in "Matbuat" (sayı 36), "Tiyatro" (sayı 44, 55), "Sadr-i sabık mütevefa Ali Paşa merhumun vasiyetnamesi" (sayı 51), "Serbesti-i Matbuat" (sayı 54), "Vasiyetname Mahkemesi" (sayı 59 ve 61), "Bulgar ve Hason Kiliseleri Meselelerinin Neticeleri" (sayı 123), "Haddin Varsa Meslek Tut" (sayı 127), "Merskiye-i Mütehassırhane" (sayı 128 ve 133), "Kedi Mersiyesine Nazire" (sayı 132), "Kapitülasyonlar" (sayı 166). Teodor Kasap'ın, Fransızca dan tercüme ettiği ve tefrika olarak yayınlanan "Monte Kristo" romanı (sayı 66 ilâ 123). Monte Kristo tefrika - ilâ 6 sindan evvel Voltaire'in Mikromega eseri tefrika olarak verilmiştir (sayı 62).

Mahmud Nâdim Paşa'nın azlinden sonra (31.7.1872) Diyojen'in (sayı 124) makale ve fıkralarının ekserisi Namık Kemal'in olarak kabul edilir. Ancak, Ali Bey in Diyojen deki mizahi yazı tarzı, Namık Kemal'in kine çok yakın olduğundan, aidiyetleri kesin olarak tesbit edilememektedir. Yazdıkları yazılar bilinmemekle beraber, Menapir zade Nuri Bey ve Kayazade Reşad Bey de yazı heyetine bulunmuş ve bu ekip, "Yeni Osmanlılar" in ruhunu, verdikleri mücadeleyi idame etmisti. Dergide işlenen konular arasında, üzerinde ısrarla duруlanlar, devrin iç siyasi ve içtimai olaylarıdır. O sıralarda, Ermeni cemaati Hasonist - Antihasonist olarak ikiye ayrılmış, Rum ve Bulgar Ortodoks Kilisesi çatışmaya girmiştir. Patrikler birbirlerinin mensuplarını afaroz etmeleri, Tatlı Su Frenkleri, Paris Belediyesini örnek olarak İstanbul belediyesini kurmağa ve şehre atlı tramvay şebeksi tesisine uğraşmalarının sebep olduğu yolsuzluklar ve huzursuzluklar ele alınıyordu. Gazetede okuyucu mektupları "Bir Varaka" başlığı altında verilmiştir. Yazı heyeti, o devirde tiyatrolarda oynanan yabançı piyeslerin tercümeleri Türk içtimai hayatına uygun görmemekte, bunların yerine Türk içelîf eserler verilmesi lüzumunu belirtten ilk yavınları yapan olmustur.

(5)

DIYOJEN. - Memleketinizde Türkçe yayınlanan dördüncü mizah dergisidir. (10 Ramazan 1287 - R. 12 Kasım 1286 - M. 24.11.1870 Perşembe) çıkmaya başlamış 183. sayısında imtiyazı iptal ediler ek yayını durdurulmuştur. (H. 1288 R. 1287 - M. 10.1.1874 Cumaertesi) Ömrü, 2 yıl 47 gün süren dergi, 23,5 x 32 cm boyutunda, 4 sahife olarak, 22. sayıya kadar haftada bir defa Pergembeleri, 23. sayıdan 147. ye kadar haftada iki defa Salı-Cuma, Çarşamba - Cumaertesi, Salı - Cumaertesi olarak, 148. sayıdan sonra da, haftada üç defa Salı - Perşembe - Cumaertesi günleri yayınlanmıştır. Fiyatı bir kurugurttur. H. 1289 Ramazanına (Kasım 1872) mahsus olarak her gün, bir yapraklı ilave çıkarmaya başlamış ise de (sayı 153), mevcut kolaksiyonlarda ilaveler bulunmadığından, ay boyunca devam edip etmediği meşhuldür. Gazete yayını boyunca sekiz defa matbaa ve üç defa idarehanesini değiştirmiştir. Gazetenin başlığında, isminin altındaki resimde, ismini edindiği Sinoplu Yunan filozofunun, içinde yaşadıkları yan yatıyor figüda oturduğu ve önünde ayakta duran İskender görülmektedir. Resmin altında, filozof Diyojen'in, İskender'e mesur hitabı yazılıdır. "Gölge etme başka ihsan istemem." Sahifenin yarıya yakının kaplayan resim 62. sayıda bağlanan tefrikaya yer temini için kaldırılmıştır.

Diyojen, Osmanlı Basını tarihinde, Türkçesi olarak çıkarılan mizah gazetelerinin dördüncüsü olmakla beraber, mahiyyeti itibarı ile, ilk siyasi mizah gazetemizdir. Kendisinden birkaç ay evvel, ard arda çıkarılmaya başlayan Terakki Mizah (H. 12 Safer 1287 - M. 12.5.1870), Asır Eğlence (H. Cemaziye Ahır 1287 - M. 17.8.1870), Terakki Küçük Mizah (H. 10 Şaban 1287 - M. 4.11.1870), hem gündelik gazetelerin ilaveleri, hem de, fıkraları da, nükteleri de, son derece zevksiz, mizah name altında soğukluklardan ibarettir:

Diyojen ise, gerek fıkra gerekse nükte bakımından tam anlamı

ile mizahi yayın dergisi olmustur. Bu itibarla, sahibi Teodor Kasap, Türk mizah dergiciliğinin mucidi sayılır. İlk üç mizah dergisinin okuyucusu tatmin etmeyecek yavanlıkta olmasına sebebi, o devirde memlekëtimizde Mizah yazısı hüsüsündə tecrübeli yazar bulunmamasıdır.

Diyojen'in başarısı, Teodor Kasap in Fransa da edindiği mizah rupnak ve gazetecilik anlayışı ve etrafına, maaşlı olarak topladığı, devrin en kuvvetli kalemleri, Diyojen'i devrin en yüksek tiraja ulaşmasını sağlamıştır. Asıl ismi Tödori Kasapoğlu olan Kayserilli bir Rum dur. Rümca gazetelerinde ismini Kasabis olarak kullanmıştır. Çocuk yaşıta geldiği İstanbul da, selesi ile ilgisini çektiği bir Fransız tarafından, Fransaya götürülmüş eğitimi Paris te görmüş, Alexandre Dumas nın özel katipliginde bulunmakla da Fransız yazar ve gazeteci muhiti içinde yetismiştir.

İstanbul a dönüşünde, Fransızca D I O G E N E ve Rümca İ O M O S ismindé birer mizah dergisi çikarmış, Türkçe Diyojen i yayinla - mistir. Rümca ve Fransızca dergileride devam etmistir. Üç dergisinin yazarlarında, makale ve fikraları da aynıdır. Osmanlılığı son derece bağlıdır. Rum ve Tunanlılarla diğer azınlıkların, ayrılıkçı hareketleri ve Osmanlı düşmanılığı - ri ile şiddetle mücadele etmiş ve "Osmanlı Ülkesinin, müsterek vatan unsurlarının birlikte işbirliği ile yükseleceği" fikrini yayımlarında müdafaa etmiş, bu düşüncesini çıkardığı Türkçe gündelik İstikbal gazetesinin başlığı altında "Ebne-yi Vatan ki cism- vahid dir, siyaseten taksim kabul etmez" ibaresini söylemekla da belirtmiştir.

Dergide, maaşlı olarak çalışan heyet, makale ve fikralarını Teodor Kasap in tesbit ettiği istikamette kaleme almaktadırlar. Derginin bütün yazıları imzasızdır. İstisnalar, Ebüzziya Tevfik in, Şinasi nin ölümünü iuyurmak için yazdığı yazıya attığı "Tevfik" imzası (sayı 52) ve gazete sahiplerinin "ilan" ve "ihlâs" başlıklı yazılarıdır. (sayı 14 ve 19).

İmzasız yazılarından bir kısmının kimi lere ait oldukları, yazarlarının, diğer gazete ve dergilerdeki makalelerinde, bizzat belirtmeleri veya aynı konuyu işlerken, Diyojendeki yazılarından yaptıkları alıntılarıyla, hatıralarında, özel mektuplarında zikr etmeleriyle, kesin olarak tespit edilmiştir. Bunlardan Ali Bey'in olenler, Diyojen'in başlığı altındaki "Gölge etme başka ihsan istenem" ibaresi, "Enfümen-i Lugat" makalesi (sayı 7), "Lugat" fıkrası (sayı 7, 9, 24, -88), "Feslihat" (sayı 15), "Nesaketin Öbür Ciheti" (sayı 28), "Sokakta" (sayı 31), "Akademce vuku bulan bazı sehviyatın sahipleri" (sayı 57), "İki Taraftan Medamet" (sayı 58). Ebüzziya Tevfik'in "Mektup" yazısı (sayı 53), "Diyojen tarafından ilan" (sayı 179). Namık Kemal'in "Mathuat" (sayı 36), "Tiyatro" (sayı 44, 55), "Sadr-i sabık mütevefa Ali Paşa merhumun vasiyetnamesi" (sayı 51), "Serbesti-i Mathuat" (sayı 54), "Bağıksız Casusluk Makaleleri" (sayı 55, -63), "Vasiyetname Mahkemesi" (sayı 59 ve 61), "Bulgar ve Hason Kiliseleri Meselelerinin İeticileri" (sayı 123'), "Haddin Varsa Mes İek Tut" (sayı 127), "Mersiye-i Mütehassırhane" (sayı 128 ve 133), "Kedi-Mersiyesine Nazire" (sayı 132), "Kapitülesyonlar" (sayı 166). Teodor Kasap'in Fransızcadan tercüme ettiği ve tefrika olarak yayınlanan "Monte Kristo" romanı (sayı 66 ile 123). Monte Kristo tefrikasından evvel Voltaire'in Mikromega eseri tefrika olarak verilmiştir, (sayı 62 ile 68).

Mahmud Nedim Paşa'nın azlinden sonra (31.7.1872) Diyojen'in (sayı 124) makale ve fıkralarının ekserisi Namık Kemal'in olar ek kabul edilir. Ancak, Ali Bey'in Diyojendeki mizahi yazı tarzı, Namık Kemal'ininkine çok yakın olduğunu, aidiyetleri kesin olarak tespit edilememektedir. Yazdıkları yazılar bilinmemekte beraber, Menapirzade Nuri Bey ve Kayazade Reşad Bey de tarzı heyetinde bulunmuş ve bu ekip, "Yeni Osmanlılar" ruhunu, verdikleri mücadeleyi idame etmiştir. Dergide işlenen konular arasında, üzerinde israrla durulanlar, devrin iç siyasi ve içtimai olaylarıdır. O sıralarda Ermeni İemaati Hasonist - Antihasonist olarak ikiye ayrılmış, Rum ve Bulgar Orta - loks Kilisesi çatışmaya girmiş, Patriklerin Birbirlerinin mersuplarını afa - öz etmeleri, Tatlı Su Frénklerinin Paris Belediyesini örnek olarak İstanbul Belediyesini kurmağa ve şehre atlı tramvay şebekesi tesisine uğraşmalarının sebep olduğu yolsuzluklar ele alınıyordu. Gazetede okuyucu mektupları "Bir Tıra ka" başlığı altında verilmiştir. Yazı heyeti, o devirde tiyatrolarda oynanan yabancı piyeslerin tercümelerini Türk içtimai hayatına uygun görmemekte, bunların yerine Türk telif eserler verilmesi lüzumunu belirten ilk yayınları yapmıştır. Mizah dergisi olduğu halde sadece üç defa karikatür yayımla-

mıştır. Ermeni Harfi Türkçe Manzume -i Efkâr gazetesi sahibi Panosyan'ın (sayı 74), "Atlı Tramvay" (sayı 121), "Sedaret ve Hükümet Değismesi" (sayı 123).

"Diyojen tarafından etme başka işsen istemem" diyecri, "Ençinene-i Umâti" makalesi, (sayı 125). İmzasız yazılarından biri kismanın kümeleri atı olağantır, ya- zarlarından, diğer gazete ve dergilerdeki makalelerinde, bizzat belirtmeleri- sey a-sayı konusu işlerken, Diyojen dekti yazılardan yapılıklarla alternativaler- hatıralarında, esel-mektuplarda zıtla etmeleriyile, kesiin olarak testi edili- miştir. Buradandan allı Fey'in olsalar, Diyojen'in başlığı attıktı "Göle" etme başka işsen istemem" diyecri, "Ençinene-i Umâti" makalesi, (sayı 125).

"ihsan istemem" ibaresi, "Encümen-i Lugat" makalesi, (sayı 7), "Lugat" fıkrası (sayı). Ebuzziya Tevfik'in; "Mektup" yazısı (sayı 53), "Diyojen tarafından ilan" (sayı 179). Namık Kemal'in: "Matbuat" (sayı 36), "Tiyatro" (sayı 44), "Sadr-ı sabık müteveffa Ali Paşa merhumun vasiyetnamesi" (sayı 51), "Serbesti-i Matbuat" (sayı 54), "Vasiyetname Mahkemesi" (sayı 59 ve 61), "Bulgar ve Hason Kiliseleri Meselelerinin Neticeleri" (sayı 123), "Haddin Varsa Meslek Tut" (sayı 127), "Merskiye-i Mütehassır Jane" (sayı 128 ve 133), "Kedi Mersiyesine Nazire" (sayı 132), "Kapitülasyonlar" (sayı 166). Teodor Kasap'in; Fransızca'dan tercüme ettiği ve tefrika olarak yayınlanan "Monte Kristo" romanı (sayı 66.iliâ 123). Monte Kristo tefrikasından evvel Voltaire'in Mikromega eseri tefrika olarak verilmistiir. (sayı 62).

Mahmut Nedim Paşa'nın azlinden sonra (31.7.1872) Diyojen'in (sayı 124) makale ve fıkralarının ekserisi Namık Kemal'in olarak kabul edilir. Ancak, Ali Bey'in Diyojende ^{tarihi} mizahi yazı, ^{tarihi} Namık Kemal'inkine çok yakın olduğundan, aidiyetleri kesin olarak tesbit edilememektedir. Yazdıkları yazılar bilinmemekle beraber, Menapirzade Nuri Bey ve Kayazade Resad Bey de yazı heyetine bulunmuş ve bu ekip, "Yeni Osmanlılar" in ruhunu verdikleri mücadeleyi idame etmistiir. Dergide işlenen konular arasında, üzerinde ısrarla durulanlar, devrin iç siyasi ve içtimai olaylarıdır. O sıralarda, Ermeni cemaati Hasonist - Antihasonist olarak ikiye ayrılmış, Rum ve Bulgar Ortadoks Kilisesi çatışmaya girmiştir. Patrikler birbirlerinin mensuplarını afaroz etmeleri, Tatlı Su Frenkleri, Paris Belediyesini örnek alarak İstanbul belediyesini kurmağa ve sehere atlı tramvay şebekesi tesisine uğraşmalarının sebep olduğu yolsuzluklar ve huzursuzluklar ele alınıyordu. Yazı heyeti, o devirde tiyatrolarda oynanan yabancı piyeslerin ^{niş} tercümeleri Türk içtimai hayatına uygun görmemekte ve bunların yerine Türk telif eserleri verilmesi lüzumunu belirten ilk yayınları yapan olmuştur. Gazetede okuyucu mektupları "Bir Varaka" başlığı altında verilmistiir.

DIYOJEN - Memleketimizde Türkçe yayınlanan dördüncü mizah dergisidir. R.12 Teşrin-i Sani 1286 - (M.24.11.1870) Perşembe günü çıkmaya başlamış 183.sayısında intiyazı iptal edilerek yayını durdurulmuştur. (R.1288 29 Kânun-i Evvel 1288)(M.10.1.1872 Cumartesi) Gazete sadece Rumi tarih kullanmıştır. Ömrü, iki yıl 47 gün süren dergi, 23,5xx 32 cm. ebadında 4 sayfadır. Her sayfa ikişer sütundur. Dergi ilk dört sayısını haftada bir Perşembe günleri olarak yayınlamış, 5.sayıdan itibaren 147.sayıya kadar haftada iki defa, 148'den itibaren de haftada üç defa çıkarılmıştır. Ancak 5.sayıdan son sayısına kadar, sık sık çıkış günlerini değiştirmiştir, başlığının altında yayınlanacağı günleri belirttiği halde, bildirilen günlere uyulmamış, Pazartesi hariç, haftanın geri kalan günlerinde, gazete gelişçi güzel yayınlanmıştır. Ayrıca gazetenin çıktıığı günlerin tarihleri yazılırken bazen ay bile yanlış verilmiştir. Tanzimat basınının ekseriyesinde kullandıkları Rumi tarih ve ay isminde bu kabil laubalilik hataları vardır. Araştıracılar bu hususu göz önünde bulundurup, kaynak verdikleri zaman hem gerçek tarihi hemde gazetede yazılı yanlış tarihi belirtmekleri gerekmektedir. Fiyatı bir kuruştur. H.1289 Ramazan'ına (Kasım Sayı 153) mahsus olarak her gün bir yapraklı, bir sayfası yazılı diğer boş olarak "Yalnız Ramazan eğlencelerini ve Ramazan levazimatına mahsus olan ilanat kabul olunur" kaydı ile Ramazan ilavesi çıkarılmıştır. İlavenin fiyatı 20 paradır. Ancak mevcut kolleksiyonlarda bu ilavelerin bazılara rastlandığı için, ay boyunca devamlı yayınlanıp yayınlanmadığı meşhuldur. Gazete yayını boyunca dokuz defa matbaa ve üç defa idarehanesini değiştirmiştir. Gazetenin başlığında, isminin altındaki saýfanın Üçte birini kapsayan temsili resimde, ~~MÜŞKİME~~ ismini edindiği Sinop'lu Yunan filozofunun içinde yaşadığı yan yatmış fışıldık oturduğu ve önünde ayakta duran İskender görülmektedir. Resmin altında, filozof Diyojen'in, İskender'e

meşhur hitabı yazılıdır: "Gölge etme başka ihsan istemem". Bu resim 63 62. sayıda başlayan Molier'in "Hikayey-i hikemiye-i mikro mega" başlığıyla verilen eserinin tefrikasına yer sağlamak için ilk sayfaKI daki bağlılığı teşkil eden resim kaldırılmış ve gazete ismi daha ufak bir yazı ile verilmiş, Diyojen kelimesi altına, filozofun meşhur sözü tek satır halinde yine verilmiştir. Dergide yayınlanan ilk tefrika budur.

Diyojen, Osmanlı basını tarihinde, Türkçe olarak çıkarılan mizah gazetelerinin dirdüncüsü olmäkla beraber mahiyeti itibariyle, ilk siyasi mizah gazetemizdir. Kendisinden birkaç ay evvel, ardarda yayınlanmaya başlayan "Terakki MIZAH Eğlence (H.Şaban. 1287-M.23 Teşrin-ievvel 1870), Asır Eğlence (H.Cemaziye Ahır 1287-M.1870), Terakki Küçük Mizah (H.Ş 10 Şaban 1287-M.1870)". Bunlar gündelik gazetelerin paralı ilaveleridir. Fıkralarıda, nükteleride, son derece zevksiz, mizah name altında soğukluklardan ibarettir. Diyojen ise gerek fıkra gerekse nükte bakımından, tam anlamıyla bir siyasi MIZAH DERGİSİ mizah dergisi olmustur. Bu itibarla, sahibi Teodor Kasap, Türk mizah dergiciliğinin mucidi ve önderi olmuştur. İlk üç mizah dergisinin okuyucuya tatmin edemeyecek yavanlıkta olmasının sebebi, o devirde memleketimizde mizah yazısı hususunda tecrübe yazar bulunmamasıdır.

Teodor Kasap'ın Fransa dan edindiği mizah yapmak ve gazetecilik anlayışı etrafına maşlı olarak topladığı o yılların en kuvvetli kalemleri Diyojen'i devrin en yüksek trajecta ulaşmasını sağlamıştır. Asıl ismi Todor Kasapoğlu, Kayserili MAXIM bir Rumdur. Rumca yayınladığı gazetelerinde ismini Kasabi olarak kullanmıştır. Çocuk yaşıta geldiği İstanbul da, zekası ile MİLLİĞİNİ çektiği bir Fransız tarafından Fransaya götürülmüş, eğitimini İM PARIS de görmüş Alexandre Dumas'IN nin özel katipliginde bulunmklada, Fransız yazar ve gazeteci muhiti içinde yetişmiştir.

İstanbul'a dönüşünde Fransızca DİOGENE (M.1870) ve Rumca MOMOS (M.1875) isimlerinde birer mizah dergisi çıkarmış, Türkçe Diyojen'i yayınlamıştır.

Türkçe Diyojen kapatıldıktan sonra birde Fransızca "POO L I G H I N E L L E (Maskara) ismi ile bir mizah dergisi daha çıkarmıştır (M.1873). Bu daha sonra yayınladığı "HAYAL" mizah dergisinin Fransızcasıdır (M.1876). MOMOS, DIOGENE ve Türkçe Diyojen'in makale X ve fıkralarının çoğu aynıdır. Teodor Kasap Osmanlı'lara son derece bağlıdır. Rum ve Yunanlılara diğer azınlıkların, ayrılıkçı hareketleri ve Osmanlı düşmanlıklarıyla şiddetle mücadele etmiş ve "Osmanlı Ülkesinin, müsterek vatan unsurlarının el birliği ile yükseleceği" fikrini bütün gazetelerindeki yayınlarında israrla müdafâ etmiş, bu kanaatini daha sonra, çıkardığı Türkçe gündelik İSTİKBAL gazetesinin (M.1875) başlığı altında "Ebna-yı Vatan Ki X Cis-i Vahiddir, Siyasetin Taksim Kabul Etmez" ibaresini koymaklada belirtmiştir.

Dergide maaşlı olarak ~~ŞİHM~~ çalışan heyet makale ve fıkralarını, Teodor Kasap'ın tesbit ettiği istikamette kaleme almaktadır. Derginin bütün yazıları imzasızdır istisnalar, Ebüziya Tevfik'in, Şinasi'nın ölümünü duyurmak için yazdığı "Mektup" başlıklı yazısına attığı "Tevfik" imzası (sayı 52, R. 11 Eylül 1287, Cumartesi), M.23, 9, 1871), Teodor Kasap'ın "İlan" ve "İhtar" başlıklı yazılarıdır (sayı 14 ve 19).

İmzasız yazılarından bir kısmının kimlere ait oldukları, yazarlarının diğer gazete ve dergilerdeki makalelerinde, bizzat belirtmeleri veya aynı konuyu işlerken, Diyojen'deki yazılarından yaptıkları alıntıları ile, hatırlarında, özel mektuplarında zikr etmeleriyle, kesin olarak tesbit edilmiştir. Bunlardan Ali Beyin olanlar, Diyojen'in başlığı altındaki "Gölge etme başka ihsah istemem" ibaresi ve "Encümen-i lügat" başlıklı makalesi (sayı 7), Lugat başlıklı (7., 9., 23. ve 28.) 23-l yani 24 ~~sayı 23-1~~ (sayı 23-1) ~~sayı 23-2~~ (sayı 23-2) ~~sayı 23-3~~ (sayı 23-3) ~~sayı 23-4~~ (sayı 23-4) ~~sayı 23-5~~ (sayı 23-5) ~~sayı 23-6~~ (sayı 23-6) ~~sayı 23-7~~ (sayı 23-7) ~~sayı 23-8~~ (sayı 23-8) ~~sayı 23-9~~ (sayı 23-9) ~~sayı 23-10~~ (sayı 23-10) ~~sayı 23-11~~ (sayı 23-11) ~~sayı 23-12~~ (sayı 23-12) ~~sayı 23-13~~ (sayı 23-13) ~~sayı 23-14~~ (sayı 23-14) ~~sayı 23-15~~ (sayı 23-15) ~~sayı 23-16~~ (sayı 23-16) ~~sayı 23-17~~ (sayı 23-17) ~~sayı 23-18~~ (sayı 23-18) ~~sayı 23-19~~ (sayı 23-19) ~~sayı 23-20~~ (sayı 23-20) ~~sayı 23-21~~ (sayı 23-21) ~~sayı 23-22~~ (sayı 23-22) ~~sayı 23-23~~ (sayı 23-23) ~~sayı 23-24~~ (sayı 23-24) ~~sayı 23-25~~ (sayı 23-25) ~~sayı 23-26~~ (sayı 23-26) ~~sayı 23-27~~ (sayı 23-27) ~~sayı 23-28~~ (sayı 23-28) ~~sayı 23-29~~ (sayı 23-29) ~~sayı 23-30~~ (sayı 23-30) ~~sayı 23-31~~ (sayı 23-31) ~~sayı 23-32~~ (sayı 23-32) ~~sayı 23-33~~ (sayı 23-33) ~~sayı 23-34~~ (sayı 23-34) ~~sayı 23-35~~ (sayı 23-35) ~~sayı 23-36~~ (sayı 23-36) ~~sayı 23-37~~ (sayı 23-37) ~~sayı 23-38~~ (sayı 23-38) ~~sayı 23-39~~ (sayı 23-39) ~~sayı 23-40~~ (sayı 23-40) ~~sayı 23-41~~ (sayı 23-41) ~~sayı 23-42~~ (sayı 23-42) ~~sayı 23-43~~ (sayı 23-43) ~~sayı 23-44~~ (sayı 23-44) ~~sayı 23-45~~ (sayı 23-45) ~~sayı 23-46~~ (sayı 23-46) ~~sayı 23-47~~ (sayı 23-47) ~~sayı 23-48~~ (sayı 23-48) ~~sayı 23-49~~ (sayı 23-49) ~~sayı 23-50~~ (sayı 23-50) ~~sayı 23-51~~ (sayı 23-51) ~~sayı 23-52~~ (sayı 23-52) ~~sayı 23-53~~ (sayı 23-53) ~~sayı 23-54~~ (sayı 23-54) ~~sayı 23-55~~ (sayı 23-55) ~~sayı 23-56~~ (sayı 23-56) ~~sayı 23-57~~ (sayı 23-57) ~~sayı 23-58~~ (sayı 23-58) ~~sayı 23-59~~ (sayı 23-59) ~~sayı 23-60~~ (sayı 23-60) ~~sayı 23-61~~ (sayı 23-61) ~~sayı 23-62~~ (sayı 23-62) ~~sayı 23-63~~ (sayı 23-63) ~~sayı 23-64~~ (sayı 23-64) ~~sayı 23-65~~ (sayı 23-65) ~~sayı 23-66~~ (sayı 23-66) ~~sayı 23-67~~ (sayı 23-67) ~~sayı 23-68~~ (sayı 23-68) ~~sayı 23-69~~ (sayı 23-69) ~~sayı 23-70~~ (sayı 23-70) ~~sayı 23-71~~ (sayı 23-71) ~~sayı 23-72~~ (sayı 23-72) ~~sayı 23-73~~ (sayı 23-73) ~~sayı 23-74~~ (sayı 23-74) ~~sayı 23-75~~ (sayı 23-75) ~~sayı 23-76~~ (sayı 23-76) ~~sayı 23-77~~ (sayı 23-77) ~~sayı 23-78~~ (sayı 23-78) ~~sayı 23-79~~ (sayı 23-79) ~~sayı 23-80~~ (sayı 23-80) ~~sayı 23-81~~ (sayı 23-81) ~~sayı 23-82~~ (sayı 23-82) ~~sayı 23-83~~ (sayı 23-83) ~~sayı 23-84~~ (sayı 23-84) ~~sayı 23-85~~ (sayı 23-85) ~~sayı 23-86~~ (sayı 23-86) ~~sayı 23-87~~ (sayı 23-87) ~~sayı 23-88~~ (sayı 23-88) ~~sayı 23-89~~ (sayı 23-89) ~~sayı 23-90~~ (sayı 23-90) ~~sayı 23-91~~ (sayı 23-91) ~~sayı 23-92~~ (sayı 23-92) ~~sayı 23-93~~ (sayı 23-93) ~~sayı 23-94~~ (sayı 23-94) ~~sayı 23-95~~ (sayı 23-95) ~~sayı 23-96~~ (sayı 23-96) ~~sayı 23-97~~ (sayı 23-97) ~~sayı 23-98~~ (sayı 23-98) ~~sayı 23-99~~ (sayı 23-99) ~~sayı 23-100~~ (sayı 23-100) ~~sayı 23-101~~ (sayı 23-101) ~~sayı 23-102~~ (sayı 23-102) ~~sayı 23-103~~ (sayı 23-103) ~~sayı 23-104~~ (sayı 23-104) ~~sayı 23-105~~ (sayı 23-105) ~~sayı 23-106~~ (sayı 23-106) ~~sayı 23-107~~ (sayı 23-107) ~~sayı 23-108~~ (sayı 23-108) ~~sayı 23-109~~ (sayı 23-109) ~~sayı 23-110~~ (sayı 23-110) ~~sayı 23-111~~ (sayı 23-111) ~~sayı 23-112~~ (sayı 23-112) ~~sayı 23-113~~ (sayı 23-113) ~~sayı 23-114~~ (sayı 23-114) ~~sayı 23-115~~ (sayı 23-115) ~~sayı 23-116~~ (sayı 23-116) ~~sayı 23-117~~ (sayı 23-117) ~~sayı 23-118~~ (sayı 23-118) ~~sayı 23-119~~ (sayı 23-119) ~~sayı 23-120~~ (sayı 23-120) ~~sayı 23-121~~ (sayı 23-121) ~~sayı 23-122~~ (sayı 23-122) ~~sayı 23-123~~ (sayı 23-123) ~~sayı 23-124~~ (sayı 23-124) ~~sayı 23-125~~ (sayı 23-125) ~~sayı 23-126~~ (sayı 23-126) ~~sayı 23-127~~ (sayı 23-127) ~~sayı 23-128~~ (sayı 23-128) ~~sayı 23-129~~ (sayı 23-129) ~~sayı 23-130~~ (sayı 23-130) ~~sayı 23-131~~ (sayı 23-131) ~~sayı 23-132~~ (sayı 23-132) ~~sayı 23-133~~ (sayı 23-133) ~~sayı 23-134~~ (sayı 23-134) ~~sayı 23-135~~ (sayı 23-135) ~~sayı 23-136~~ (sayı 23-136) ~~sayı 23-137~~ (sayı 23-137) ~~sayı 23-138~~ (sayı 23-138) ~~sayı 23-139~~ (sayı 23-139) ~~sayı 23-140~~ (sayı 23-140) ~~sayı 23-141~~ (sayı 23-141) ~~sayı 23-142~~ (sayı 23-142) ~~sayı 23-143~~ (sayı 23-143) ~~sayı 23-144~~ (sayı 23-144) ~~sayı 23-145~~ (sayı 23-145) ~~sayı 23-146~~ (sayı 23-146) ~~sayı 23-147~~ (sayı 23-147) ~~sayı 23-148~~ (sayı 23-148) ~~sayı 23-149~~ (sayı 23-149) ~~sayı 23-150~~ (sayı 23-150) ~~sayı 23-151~~ (sayı 23-151) ~~sayı 23-152~~ (sayı 23-152) ~~sayı 23-153~~ (sayı 23-153) ~~sayı 23-154~~ (sayı 23-154) ~~sayı 23-155~~ (sayı 23-155) ~~sayı 23-156~~ (sayı 23-156) ~~sayı 23-157~~ (sayı 23-157) ~~sayı 23-158~~ (sayı 23-158) ~~sayı 23-159~~ (sayı 23-159) ~~sayı 23-160~~ (sayı 23-160) ~~sayı 23-161~~ (sayı 23-161) ~~sayı 23-162~~ (sayı 23-162) ~~sayı 23-163~~ (sayı 23-163) ~~sayı 23-164~~ (sayı 23-164) ~~sayı 23-165~~ (sayı 23-165) ~~sayı 23-166~~ (sayı 23-166) ~~sayı 23-167~~ (sayı 23-167) ~~sayı 23-168~~ (sayı 23-168) ~~sayı 23-169~~ (sayı 23-169) ~~sayı 23-170~~ (sayı 23-170) ~~sayı 23-171~~ (sayı 23-171) ~~sayı 23-172~~ (sayı 23-172) ~~sayı 23-173~~ (sayı 23-173) ~~sayı 23-174~~ (sayı 23-174) ~~sayı 23-175~~ (sayı 23-175) ~~sayı 23-176~~ (sayı 23-176) ~~sayı 23-177~~ (sayı 23-177) ~~sayı 23-178~~ (sayı 23-178) ~~sayı 23-179~~ (sayı 23-179) ~~sayı 23-180~~ (sayı 23-180) ~~sayı 23-181~~ (sayı 23-181) ~~sayı 23-182~~ (sayı 23-182) ~~sayı 23-183~~ (sayı 23-183) ~~sayı 23-184~~ (sayı 23-184) ~~sayı 23-185~~ (sayı 23-185) ~~sayı 23-186~~ (sayı 23-186) ~~sayı 23-187~~ (sayı 23-187) ~~sayı 23-188~~ (sayı 23-188) ~~sayı 23-189~~ (sayı 23-189) ~~sayı 23-190~~ (sayı 23-190) ~~sayı 23-191~~ (sayı 23-191) ~~sayı 23-192~~ (sayı 23-192) ~~sayı 23-193~~ (sayı 23-193) ~~sayı 23-194~~ (sayı 23-194) ~~sayı 23-195~~ (sayı 23-195) ~~sayı 23-196~~ (sayı 23-196) ~~sayı 23-197~~ (sayı 23-197) ~~sayı 23-198~~ (sayı 23-198) ~~sayı 23-199~~ (sayı 23-199) ~~sayı 23-200~~ (sayı 23-200) ~~sayı 23-201~~ (sayı 23-201) ~~sayı 23-202~~ (sayı 23-202) ~~sayı 23-203~~ (sayı 23-203) ~~sayı 23-204~~ (sayı 23-204) ~~sayı 23-205~~ (sayı 23-205) ~~sayı 23-206~~ (sayı 23-206) ~~sayı 23-207~~ (sayı 23-207) ~~sayı 23-208~~ (sayı 23-208) ~~sayı 23-209~~ (sayı 23-209) ~~sayı 23-210~~ (sayı 23-210) ~~sayı 23-211~~ (sayı 23-211) ~~sayı 23-212~~ (sayı 23-212) ~~sayı 23-213~~ (sayı 23-213) ~~sayı 23-214~~ (sayı 23-214) ~~sayı 23-215~~ (sayı 23-215) ~~sayı 23-216~~ (sayı 23-216) ~~sayı 23-217~~ (sayı 23-217) ~~sayı 23-218~~ (sayı 23-218) ~~sayı 23-219~~ (sayı 23-219) ~~sayı 23-220~~ (sayı 23-220) ~~sayı 23-221~~ (sayı 23-221) ~~sayı 23-222~~ (sayı 23-222) ~~sayı 23-223~~ (sayı 23-223) ~~sayı 23-224~~ (sayı 23-224) ~~sayı 23-225~~ (sayı 23-225) ~~sayı 23-226~~ (sayı 23-226) ~~sayı 23-227~~ (sayı 23-227) ~~sayı 23-228~~ (sayı 23-228) ~~sayı 23-229~~ (sayı 23-229) ~~sayı 23-230~~ (sayı 23-230) ~~sayı 23-231~~ (sayı 23-231) ~~sayı 23-232~~ (sayı 23-232) ~~sayı 23-233~~ (sayı 23-233) ~~sayı 23-234~~ (sayı 23-234) ~~sayı 23-235~~ (sayı 23-235) ~~sayı 23-236~~ (sayı 23-236) ~~sayı 23-237~~ (sayı 23-237) ~~sayı 23-238~~ (sayı 23-238) ~~sayı 23-239~~ (sayı 23-239) ~~sayı 23-240~~ (sayı 23-240) ~~sayı 23-241~~ (sayı 23-241) ~~sayı 23-242~~ (sayı 23-242) ~~sayı 23-243~~ (sayı 23-243) ~~sayı 23-244~~ (sayı 23-244) ~~sayı 23-245~~ (sayı 23-245) ~~sayı 23-246~~ (sayı 23-246) ~~sayı 23-247~~ (sayı 23-247) ~~sayı 23-248~~ (sayı 23-248) ~~sayı 23-249~~ (sayı 23-249) ~~sayı 23-250~~ (sayı 23-250) ~~sayı 23-251~~ (sayı 23-251) ~~sayı 23-252~~ (sayı 23-252) ~~sayı 23-253~~ (sayı 23-253) ~~sayı 23-254~~ (sayı 23-254) ~~sayı 23-255~~ (sayı 23-255) ~~sayı 23-256~~ (sayı 23-256) ~~sayı 23-257~~ (sayı 23-257) ~~sayı 23-258~~ (sayı 23-258) ~~sayı 23-259~~ (sayı 23-259) ~~sayı 23-260~~ (sayı 23-260) ~~sayı 23-261~~ (sayı 23-261) ~~sayı 23-262~~ (sayı 23-262) ~~sayı 23-263~~ (sayı 23-263) ~~sayı 23-264~~ (sayı 23-264) ~~sayı 23-265~~ (sayı 23-265) ~~sayı 23-266~~ (sayı 23-266) ~~sayı 23-267~~ (sayı 23-267) ~~sayı 23-268~~ (sayı 23-268) ~~sayı 23-269~~ (sayı 23-269) ~~sayı 23-270~~ (sayı 23-270) ~~sayı 23-271~~ (sayı 23-271) ~~sayı 23-272~~ (sayı 23-272) ~~sayı 23-273~~ (sayı 23-273) ~~sayı 23-274~~ (sayı 23-274) ~~sayı 23-275~~ (sayı 23-275) ~~sayı 23-276~~ (sayı 23-276) ~~sayı 23-277~~ (sayı 23-277) ~~sayı 23-278~~ (sayı 23-278) ~~sayı 23-279~~ (sayı 23-279) ~~sayı 23-280~~ (sayı 23-280) ~~sayı 23-281~~ (sayı 23-281) ~~sayı 23-282~~ (sayı 23-282) ~~sayı 23-283~~ (sayı 23-283) ~~sayı 23-284~~ (sayı 23-284) ~~sayı 23-285~~ (sayı 23-285) ~~sayı 23-286~~ (sayı 23-286) ~~sayı 23-287~~ (sayı 23-287) ~~sayı 23-288~~ (sayı 23-288) ~~sayı 23-289~~ (sayı 23-289) ~~sayı 23-290~~ (sayı 23-290) ~~sayı 23-291~~ (sayı 23-291) ~~sayı 23-292~~ (sayı 23-292) ~~sayı 23-293~~ (sayı 23-293) ~~sayı 23-294~~ (sayı 23-294) ~~sayı 23-295~~ (sayı 23-295) ~~sayı 23-296~~ (sayı 23-296) ~~sayı 23-297~~ (sayı 23-297) ~~sayı 23-298~~ (sayı 23-298) ~~sayı 23-299~~ (sayı 23-299) ~~sayı 23-300~~ (sayı 23-300) ~~sayı 23-301~~ (sayı 23-301) ~~sayı 23-302~~ (sayı 23-302) ~~sayı 23-303~~ (sayı 23-303) ~~sayı 23-304~~ (sayı 23-304) ~~sayı 23-305~~ (sayı 23-305) ~~sayı 23-306~~ (sayı 23-306) ~~sayı 23-307~~ (sayı 23-307) ~~sayı 23-308~~ (sayı 23-308) ~~sayı 23-309~~ (sayı 23-309) ~~sayı 23-310~~ (sayı 23-310) ~~sayı 23-311~~ (sayı 23-311) ~~sayı 23-312~~ (sayı 23-312) ~~sayı 23-313~~ (sayı 23-313) ~~sayı 23-314~~ (sayı 23-314) ~~sayı 23-315~~ (sayı 23-315) ~~sayı 23-316~~ (sayı 23-316) ~~sayı 23-317~~ (sayı 23-317) ~~sayı 23-318~~ (sayı 23-318) ~~sayı 23-319~~ (sayı 23-319) ~~sayı 23-320~~ (sayı 23-320) ~~sayı 23-321~~ (sayı 23-321) ~~sayı 23-322~~ (sayı 23-322) ~~sayı 23-323~~ (sayı 23-323) ~~sayı 23-324~~ (sayı 23-324) ~~sayı 23-325~~ (sayı 23-325) ~~sayı 23-326~~ (sayı 23-326) ~~sayı 23-327~~ (sayı 23-327) ~~sayı 23-328~~ (sayı 23-328) ~~sayı 23-329~~ (sayı 23-329) ~~sayı 23-330~~ (sayı 23-330) ~~sayı 23-331~~ (sayı 23-331) ~~sayı 23-332~~ (sayı 23-332) ~~sayı 23-333~~ (sayı 23-333) ~~sayı 23-334~~ (sayı 23-334) ~~sayı 23-335~~ (sayı 23-335) ~~sayı 23-336~~ (sayı 23-336) ~~sayı 23-337~~ (sayı 23-337) ~~sayı 23-338~~ (sayı 23-338) ~~sayı 23-339~~ (sayı 23-339) ~~sayı 23-340~~ (sayı 23-340) ~~sayı 23-341~~ (sayı 23-341) ~~sayı 23-342~~ (sayı 23-342) ~~sayı 23-343~~ (sayı 23-343) ~~sayı 23-344~~ (sayı 23-344) ~~sayı 23-345~~ (sayı 23-345) ~~sayı 23-346~~ (sayı 23-346) ~~sayı 23-347~~ (sayı 23-347) ~~sayı 23-348~~ (sayı 23-348) ~~sayı 23-349~~ (sayı 23-349) ~~sayı 23-350~~ (sayı 23-350) ~~sayı 23-351~~ (sayı 23-351) ~~sayı 23-352~~ (sayı 23-352) ~~sayı 23-353~~ (sayı 23-353) ~~sayı 23-354~~ (sayı 23-354) ~~sayı 23-355~~ (sayı 23-355) ~~sayı 23-356~~ (sayı 23-356) ~~sayı 23-357~~ (sayı 23-357) ~~sayı 23-358~~ (sayı 23-358) ~~sayı 23-359~~ (sayı 23-359) ~~sayı 23-360~~ (sayı 23-360) ~~sayı 23-361~~ (sayı 23-361) ~~sayı 23-362~~ (sayı 23-362) ~~sayı 23-363~~ (sayı 23-363) ~~sayı 23-364~~ (sayı 23-364) ~~sayı 23-365~~ (sayı 23-365) ~~sayı 23-366~~ (sayı 23-366) ~~sayı 23-367~~ (sayı 23-367) ~~sayı 23-368~~ (sayı 23-368) ~~sayı 23-369~~ (sayı 23-369) ~~sayı 23-370~~ (sayı 23-370) ~~sayı 23-371~~ (sayı 23-371) ~~sayı 23-372~~ (sayı 23-372) ~~sayı 23-373~~ (sayı 23-373) ~~sayı 23-374~~ (sayı 23-374) ~~sayı 23-375~~ (sayı 23-375) ~~sayı 23-376~~ (sayı 23-376) ~~sayı 23-377~~ (sayı 23-377) ~~sayı 23-378~~ (sayı 23-378) ~~sayı 23-379~~ (sayı 23-379) ~~sayı 23-380~~ (sayı 23-380) ~~sayı 23-381~~ (sayı 23-381) ~~sayı 23-382~~ (sayı 23-382) ~~sayı 23-383~~ (sayı 23-383) ~~sayı 23-384~~ (sayı 23-384) ~~sayı 23-385~~ (sayı 23-385) ~~sayı 23-386~~ (sayı 23-386) ~~sayı 23-387~~ (sayı 23-387) ~~sayı 23-388~~ (sayı 23-388) ~~sayı 23-389~~ (sayı 23-389) ~~sayı 23-390~~ (sayı 23-390) ~~sayı 23-391~~ (sayı 23-391) ~~sayı 23-392~~ (sayı 23-392) ~~sayı 23-393~~ (sayı 23-393) ~~sayı 23-394~~ (sayı 23-394) ~~sayı 23-395~~ (sayı 23-395) ~~sayı 23-396~~ (sayı 23-396) ~~sayı 23-397~~ (sayı 23-397) ~~sayı 23-398~~ (sayı 23-398) ~~sayı 23-399~~ (sayı 23-399) ~~sayı 23-400~~ (sayı 23-400) ~~sayı 23-401~~ (sayı 23-401) ~~sayı 23-402~~ (sayı 23-402) ~~sayı 23-403~~ (sayı 23-403) ~~sayı 23-404~~ (sayı 23-404) ~~sayı 23-405~~ (sayı 23-405) ~~sayı 23-406~~ (sayı 23-406) ~~sayı 23-407~~ (sayı 23-407) ~~sayı 23-408~~ (sayı 23-408) ~~sayı 23-409~~ (sayı 23-409)

Bunlardan **ALİ BEY**'e ait olanlar. Diyojen resminin altındaki "Gölge etme başka ihsan istemem" ibaresi, "Encümen-i Lugat" (sayı 7), "Lugat" başlıklar ile (sayı 7, 9 ve 23-1=24.sayilar), "Lugat-ı Osmaniye'ye ilâve" (sayı 88), "Teşbihat" (sayı 15), "Nezaketen öbür ciheti" (sayı 28), "Sokakta" (sayı 31), "Esele" (sayı 32), "Akdemce Vuku Bulan Bazı Sehviyatın Tashihleri" (sayı 57), "Mizan" (sayı 57), "İki Taraftan Nedamet" (sayı 58), "Ecel-i Kaza" (sayı 167) (İstanbul halkına oynanan ilk telif piyes hakkında yapılan ilk eleştiri makalesidir.) başlıklı makale ve fıkralar. NAMIK KEMAL'in, "Matbuat" (sayı 2 36), "Tiyatro" (sayı 44), "Serbesti-i Matbuat" (sayı 54), "Sadr-i Sabit Müteveffa Ali Paşa Merhumun Vasiyetnamesi",^X "Vasiyetname", "Vasiyetname Muhakemesinden" (sıra ile sayı 51, 56, 61), "Bulgar Meselesinin Hitamı" (sayı 122), "Bulgar ve Hason Kılıseleri Meselesinin Neticesi" (sayı 123), "Haddin E Varsı Meslek Tutda Onda Devam Et" (sayı 127), "Meraklı Bir Beyin Sevgili Yumuş Kedisi Hakkında Mersie-i Mütehassırane" (sayı 128), "Kedi Mersiesine Erbabı Kalemden Bir Zatin Nazimesidir." (sayı 132), "Kapütüllasyonlar" (sayı 166) başlıklı makale ve fıkraları. Başlığı bulunmayan yazılıardan Casusluğa dair makalesi (sayı 55) ve "İhtar" başlıklı yazı ile devamı (sayı 63). EBÜZZİYA TEVFİK'in "Bir Yolcu Tarafından Mektup" (sayı 53), "Diyojen Tarafından İlan" (sayı 179),^X TEODOR KASAP'in Fransızcadan Voltaire'den "Mikro Mega" (sayı 62 ilâ 68) eseri ile "Monte Bristo" (sayı 66 ilâ 123) eserlerinin tefsikası . 123.sayıda gazete kapatıldığı için tefsika'nın devamı verilmemiği gibi, "Mikro Mega" tefsikasında 68.sayıda yarı bırakılmıştır.

Mahmut Nedim Paşa'nın azlinden sonra (M. 31.7.1872) Diyojen'in (sayı 124) makale ve fıkralarının ekserisi Namık Kemal'in olarak kabul edilir. Ancak, **Ali Bey**'in Diyojendeği siyasi mizah yazı tarzi, Namık Kemal'inkine çok yakın olduğundan, aidietlerini kesin olarak tesbit edilememektedir. Yazdıkları yazılar bilinmemekle beraber, yeni Osmanlı Ceniyeti kurucuları n- dan Menapirzade **Nuri Bey** ve Kayazade **Reşad Bey** de yazı heyetinde bulunmuştur. Bu ekip "Yeni Osmanlılar" ruhunu, verdikleri mücadeleyi bu dergide

idame etmiştir. Dergide işlenen konular arasında, üzerinde ısrarla durulanlar, devrin iç siyasi ve içtimai olaylarıdır. O sıralarda Ermeni Gemaati Hasonist - Antihasonist olarak ikiye ayrılmış, Rum ve Bulgar Ortodoks Kilisesi çatışmaya girmis, Patriklerin Birbirlerinin mensuplarını afaroz etmeleri, Tatlı Su Frenklerinin Paris Belediyesini örnekk olarak İstanbul belediyesini kurmağa ve şehre atlı tramvay şebekesi tesisine uğraşmalarının sebep olduğu yolsuzluklar ele alınıyordu. Gazetede okuyucu mektupları "Bir Varaka" başlığı altında verilmiştir. Yazı heyeti, o devirde tiyatrolarda oynanan yabancı piyeslerin tercümelerini, Türk içtimai hayatına uygun görmemekte, bunların yerine, Türk telif eserler verilmesi lüzumunu belirten ilk yaynlarda bulunmuştur. Mizah dergisi olduğu halde, sadece üç defa karikatür yayımlanmıştır. İlk karikatürün (sayı 74) üzerindeki ~~ŞEHİDE~~ : "Şu acaip mahlukun neidüğünü bilene Diyojen'in ilk nüshasından bu nüsha'ya kadar olan numaraları meccanen verilecektir" ibaresi vardır.

Karikatür kulakları merkep kulağı olarak yapılmış, Ermeni harfli Türkçe "Manzume-i Efkâr" gazetesinin sahibi Panosyan Efendi'nin karikatürüdür. Tam sayfa olarak verilen ikinci karikatür bu sırada İstanbul'da kurulmaya başlayan "Atlı Tramvay"lara dairdir. Karikatürün altında: "Guya Payitaht ile havalisi beyninde intikalatı kolaylandırmak pek elzemmiş de" ibaresi vardır. (18 R. 13 Mayıs 1288), üçüncü ve sonuncu karikatürde tam sayfa halindedir. ~~XXXVIII XXXIX XL~~ (sayı 123) altındaki yazida "Girenlere günlük tütüsü, çıkanlara na burun" ibaresi vardır. Karikatürün ortasında, kadın kıyafetinde bir şahıs X Fransızca "La Turquie" (La Türki) gazetesini temsil etmektedir. Kadının üzerinde gazete ismi yazılıdır. Bir elinde günlük kabı vardır. Diğer eli ilede Karikatürün ortasında Fransızca "La Turquie" (La Türki) gazetesini temsil eden ve üstünde gazete ismiyle yazılı bir kadın vardır. Resmin sağ tarafında üzerinde Bab-ı Ali yazılı bina kapısı ve oradan kadına doğru yürüyen bir gurup, resmin solundada kadın'a arkasını dönmiş uzaklaşan başka bir gurup görülmektedir.

DIYOJEN. - Memleketimizde Türkçe yayınlanan dördüncü mizah dergisidir.

(101) Ramazan 1287 - R. 12 Kasım 1286 - M. 24.11.1870 Perşembe (1) çıkmaya başlamış 183. sayısında imtiyazı iptal ediler ek yayını durdurulmuştur. (H. 1289-
R. 12878- M. 10.1.1871 Cumartesi) Ömrü, 2 yıl 47 gün süren dergi, 23,5 x 32
ebadında, 4 sahifeler olarak, 22. sayıya kadar haftada bir defa Perşembeleri,
5. 23. sayıldan 147. ye kadar haftada iki defa Salı-Cuma, Çarşamba - Cumartesi,
Salı - Cumartesi olarak, 148. sayıldan sonra da, haftada üç defa Salı - Per-
şembe - Cumartesi günleri yayınlanmıştır. Fiyatı bir kuruştur. H. 1289 Rama-
zanına (Kasım 1872) mahsus olarak her gün, bir yapraklı ilave bulunmadığından,
başlamış ise de (sayı 153), mevcut kolaksiyonlarda ilaveler bulunmadığından,
ay boyunca devam edip etmediği meşhuldür. Gazete yayını boyunca ~~22~~ defa
matbaa ve üç defa idarehanesini değiştirmiştir. Gazetenin başlığında, isminin
altındaki resimde, ismini edindiği Sinoplu Yunan filozofunun, içinde yaşadığı
yan yatmışçıda oturduğu ve önünde ayakta duran İskender görülmektedir.
Resmin altında, filozof Diyojen'in, İskender'e, meşhur hitabı yazılıdır:

"Gölge etme başka ihsan istemem". Sahifenin yarıya yakınına, kaplayan re-
sim 62. sayida başlanan tefrikaya yer temini için kaldırılmıştır.

Diyojen, Osmanlı Basını tarihinde, Türkçe olarak çıkarılan
mizah gazetelerinin dördüncüsü olmakla beraber, mahiyeti itibarı ile, ilk
siyasi mizah gazetemizdir. Kendisinden birkaç ay evvel, ard arda çıkarılmaya
başlanan Terakki Mizah (H. 12 Safer 1287 - M. 12.5.1870), Asır Eğlence
(H. Cemaziye Ahır 1287 - M. 17.8.1870), Terakki Küçük Mizah (H. 10 Sa-
ban 1287 - M. 4.11.1870), hem gündelik gazetelerin ilaveleri, hem de, fık-
raları da, nükteleri de, son derece zevksiz, mizah name altında soğukluk-
lardan ibarettir.

Diyojen ise, gerek fıkra gerekse nükte bakımından tam anlamı

ile mizahı yayın dergisi olmuştur. Bu itibarla, sahibi Teodor Kasap, Türk mizah dergiciliğinin mucidi sayılır. İlk üç mizah dergisinin okuyucuyu tatmin etmeyecek yavanlıkta olmasının sebebi, o devirde memleketimizde mizah yazısı hususunda tecrübeli yazar bulunmamasıdır.

~~Diyozen'in yazarı~~, Teodor Kasap'ın Fransa'da edindiği mizah yapmak ve gazetecilik anlayışı, etrafına, maaslı olarak topladığı, ^{o yılarsun} ~~dəsəzin~~ en kuvvetli kalemleri, Diyojen'i devrin en yüksek tiraja ulaşmasını sağlamıştır. Asıl ismi Todori Kasapoğlu, ~~gəzən~~ Kayserili bir Rum dur. Rumca gazeteleyinde ismini Kasabi~~s~~ olarak kullanmıştır. Çocuk yaşıta geldiği İstanbul'da, zekası ile ilgisini çektiği bir Fransız tarafından, Fransaya götürülmüş eğitimi Paris'te görmüş, Alexandre Dumas'nın özel katipliğinde bulunmakla da, Fransız yazar ve gazeteci muhiti içinde yetişmiştir.

İstanbul'a dönüşünde, Fransızca **D I O Z E N E** ve Rumca

M O M O S isminde birer mizah dergisi çıkarmış, Türkçe Diyojen'i yayınlamıştır. Rumca ve Fransızca dergileride devam etmiştir. Üç dergisinin yazarlarıda, makale ve fıkraları da ~~ayrı~~ ⁷dır. Osmanlılı ~~son~~ derece bağlıdır. Rum ve Yunanlılarla diğer azınlıkların, ayrılıkçı hareketleri ve Osmanlı düşmanlığıyla ile şiddetle mücadele etmiş ve "Osmanlı Ülkesinin, müsterek vatan unsurlarının elbirliği ile yükseleceği" fikrini yayımlarında müdafaa etmiş, bu düşüncesini, çıkardığı Türkçe gündemlik **İstikbal** gazetesinin başlığı altında "Ebna-yı Vatan ki cism-i vahid dir, siyaseten taksim kabul etmez" ibaresini koymakla da belirtmiştir.

Dergide, maaslı olarak çalışan heyet, makale ve fıkralarını, Teodor Kasap'ın tesbit ettiği istikamette kaleme almaktadırlar. Derginin bütün yazıları imzasızdır. İstisnalar, Ebuzziya Tevfik'in, Sinası'nın ölümünü duyurmak için yazdığı yazıya attığı "Tevfik" imzası (sayı 52) ve gazete sahibinin "ilan" ve "ihbar" başlıklı yazılarıdır, (sayı 14 ve 19). ^{R (cumartesi 11 Eylül 1887)} ^(23.9.1887)

Başlıksız ne demek?
belli olmajan mi?

Tarz

3

TDV İSAM
Kütüphaneleri Arşivi
No 2E.2554

İmzasız yazılıardan bir kısmının kimlere ait olduğunu, yazarlarının, diğer gazete ve dergilerdeki makalelerinde, bizzat belirtmeleri veya aynı konuyu işlerken, Diyojen'deki yazılarından yaptıkları alıntılarıyla, hatıralarında, özel mektuplarında zikr etmeleryle, kesin olarak tesbit edilmiştir. Bunlardan Ali Bey'in olanlar, Diyojen'in başlığı altındaki "Gölge etme başka ihsan istemem" ibaresi, "Encümen-i Lugat" makalesi (sayı 7), "Lugat" ve (sayı 7, 9, 24, 88), "Fıkra" (sayı 15), "Nesaketin Öbür Ciheti" (sayı 28), "Sokakta" (sayı 31), "Akdemce vuku bulan bazı sehviyatın sahipleri" (sayı 57), "İki Taraftan Nedamet" (sayı 58). Ebuzziya Tevfik'in "Mektup" yazısı (sayı 53) ve "Diyojen tarafından ilan" (sayı 179). Namık Kemal'in "Matbuat" (sayı 36), "Tiyatro" (sayı 44, 55), "Sadr-i sabık mütevefa Ali Pasa merhimin vasiyetnamesi" (sayı 51), "Serbesti-i Matbuat" (sayı 54), Başlıksız (Casusluk) Makaleleri (sayı 55, 63), "Vasiyetname Mahkemesi" (sayı 59 ve 61), "Bulgar ve Hason Kiliseleri Meselelerinin Neticeleri" (sayı 123), "Haddin Varsa Mes Tek Tut" (sayı 127), "Mersiye-i Mütehassırane" (sayı 128 ve 133), "Kedi Merkeyesine Nazire" (sayı 132), "Kapitülasyonlar" (sayı 166) ve Teodor Kasap'ın Fransızcadan tercüme ettiği ve tefrika olarak yayınlanan "Monte Kristo" romanı (sayı 66 ile 123). Montekristo tefrikelerinden evvel Voltaire'in Mikromega eseri tefrika olarak verilmiştir (sayı 62 ile 68).

Mahmud Nedim Paşa'nın azlinden sonra (31.7.1872) Diyojen'in (sayı 124) makale ve fıkralarının ekserisi Namık Kemal'in olarak kabul edilir. Ancak, Ali Bey'in Diyojen'deki mizahi yazı tarzı, Namık Kemal'inke çok yakın olduğundan, aidiyetleri kesin olarak tesbit edilememektedir. Yazdıkları yazılar bilinmemekle beraber, Menapirzade Nuri Bey ve Kayazade Resad Bey de yazı heyetinde bulunmuş ve bu ekip, "Yeni Osmanlılar" ruhunu, verdikleri mücadeleyi idame etmiştir. Dergide işlenen konular arasında, üzerinde ısrarla durulanlar, devrin iç siyasi ve içtimai olaylarıdır. O sıralarda, Ermeni cemaati Hasonist - Antihasonist olarak ikiye ayrılmış, Rum ve Bulgar Orta-doks Kilisesi çatışmaya girmiştir, Patriklerin Birbirlerinin meşuplarını aferoz etmeleri, Tatlı Su Frenklerinin Paris Belediyesini örnek alarak İstanbul belediyesini kurmağa ve sehere atlı tramvay şebekesi tesisine uğrasmalarının sebebi olduğu yolsuzluklar ele alınıyordu. Gazetede okuyucu mektupları "Rir Varaka" başlığı altında verilmiştir. Yazı heyeti, o devirde tiyatrolarda oynanan yabancı piyeslerin tercümelerini, Türk içtimai hayatına uygun görmemekte, bunların yerine, Türk telif eserler verilmesi lüzumunu belirten ilk yayınlarla yapmıştır. Mizah dergisi olduğu halde, sadece üç defa karikatür yayımla-

هر کون ساعت، او نہ نشر اوازور
فیضان (۲۰) پاره در

درود

یا لکر ز رمضان اکانجہ دلینہ و رمضان اواز منہ
شخصوں اولان اعلانات قبول او بنور.

بک او غلنندہ فرنکلر اصلاح صوایچمیوب
شراب ایچمکہ اتفاق ایتشار. چونکہ بولی
شرابی طوپن انور ایسہ صودن دھا.
اوجوز دوشید جسکی عند الحساب کشف
او لہشدر.

کن یا ز طونہ دن بر ذات استابو له
بر کی بوز کتور مس و قیہ سئی یکرمی پارہ یہ
قدر صائمش ایدی.

بوز اتھار ایدرز کہ بوسنہ برقاچ کی
صوکتور سون. چونکہ قیہ سی او جھے
کنور مس اولدیجی مالک ایکی مثلی بھا
ایدیور.

بک او غلوونک حالی بو یہ کیدر ایسہ.
بوجک برصہر نجی اولانلر کوزل تھمارت
ایدہ جکلار.

بوجک برصہر نجی او بوب ده قیشک انی
یک قید قدر صوحج و ادخار ایدہ یا لور ایسہ
او تو زنط وز بچق پارہ دکل تمام قرق پاردن
اللی بکی بو کر.

النجی دارہ داخلنید سماکن مسیل زنر
ستہ بولد، واسکد رده بولن دو سمتلر یہ
اخطر ایدرلر کہ اکرم رمضان شریف ده

برذات (تریاکی یہ) - جامنہ ایستہ بیور سک
آبابا?
تیراکی - آہ او لایم بوزاتک بر ساعتی وار
ایدی. تمام اوکله و قتی اون ایکی یہ کاور
و افطار طوپی آثار ایدی. بو قولایق
بو سند دخی وارہی دیہ صور یورم.

بکھوزدہ ارنہ قیو سندہ و سائر بوقبیل
محلاڑہ بولے ووب قرق بس یاشنہ کلڈیک
حالہ هنوز استابو لی کور ماش اولنلر
استابو لد، تراموای و برا آلتی تیور یولی
ودرون کو پری واپورلری وبالونرو چانگلی
قھوولو و آغوب افتندی تیاتروی و سائر
پک چوق یکی چیقدہ شیار او لدیجی والنجی
دائہ و پانوسیان مکتبی وبصیرت غنٹہ سی
کبی چیا ب و غرائب دخی بولنے دیجی خبر
الدقلنید بونلری تعاشا یون بور مصنادہ
بر کون استابو له کاکہ ارتق ھت ایدہ جکلار
ایش.

«آخر زمان چوجھی»
- بابا بابا رتیق انام باشنا قاپاک کیہ جک.
- اوغلان او نصل لقردی.
- یا! بو کون باشنا قاپاک المی ایچون
قاپا قبیل، کیتندی.

«ایکی بکتاشی»
- عزیز جان رمضان کلکش دیورل.
- سنک بر افاده کله دعوا حکم اولنز.
ایکی شاهد طاذک واری?
* * *

«مسکین بر قوجہ نک تأسیف»
ایشته ینہ رمضان شریف کلڈی. شعدری
بزم قاشیق دشمنی هر اقسام تراویح کتکہ
باشلار. باری شوراد، محلہ جامعہ کتسه!
خبر. بورادن قالقار: «فاتحہ قدر کیدر.
ینہ کبکہ یار یار ینہ قدر باجینک نزاوی مخدن
کلمسنی بکله ملی. هیچ دیز کو قوجہ م
اوہ خستہ در. ارتق بو قدر صوفیا ک
کوردم.

«ایکی سوختہ»
- ارقداش! نصل! بیرہ صقیشہ
پلڈکی?
- های های!

- ای نصل قرن طویا جق بریرمی?
- های های! هیچ بن قرن طویا جق
یو کی درمی یم؟ الکاول ملنجی کردم
آنچھی کوردم ده صکره افتندی ایله امام لفی
پازارلی ایتم.

صاب

رحام و برخانہ
خارجیہ کتابت
بار قلندری.
ب مضاوبہ و فاء
طلوبک دعوی
یا لکر اعلا مجھے بر
ن بحق سند نبیری
رمضانہ مت و قف
و دعوی درست
تا به طالب ظہور
ک اول حق حیثیتہ
نم استدن طولای
ن قلنور

ج حق خط تاغرافی
ک شرائط معلومہ
لب او لنلرک اش بو
ہ مراجوت المللی
۳

راف خطی ایچون
غرافیہ نک شرائطی
الله اعظما سنه طالب